

славянските просветители - 11 май, е отслужена литургия в параклиса „Св. Кирил и Методий“ на новата черква. В чест на този „свой Духовник“ в Панагюрище е устроено и трогателно прощаване: „При стичането на многочисленний народ от всичките части на градецът ни присъствуваха и няколко чужденци от разни места, а най-много от Пирдоп бяха дошли няколко забележителни лица за испращанието на духовникът ни Отец Савва, когото после това в същия ден испратихме за Хилендар“. От направени съвременни изследвания се потвърждава, че в Панагюрище е имало метох на Хилендарския манастир в Атон. /5/

От споменатите по-горе семейни спомени става ясно, че първото пътуване на младия Златан Груев Кинов до Цариград е през 1835 година. Там той остава няколко години, за да учи абаджийския занаят. В началото пребивава в кв. Юскидар, при майстор Никола от с. Мирково, но след Рождество Христово отива в друг квартал - Хамбара при майстор Добри Делибалтов. Според записките, той сам решава и тръгва обратно за родния си град Пирдоп, на 26 септември 1837, като е уточнено дори, че пътят му преминава през Одрин. Но същевременно е отбелязано: по времето - когато умира султан Махмуд II и на престола се качва синът му Абдул Меджит I. Очевидно годината 1837 г. е посочена неточно, защото е известно, че смяната на султаните става през 1839 г. /6/

В Пирдоп Златан Груев става учител и клисар в църквата „Св. Успение Богородично“, а през 1842 г. създава семейство - встъпва в брак с Анна х. Богданова. От съществено значение е фактът, че по това време се запознава с Теодор Хрулев, учител в същия град през 1840-1842 г. Т. Хрулев има своето категорично намерение да продължи образованието си при Христки Павлович в Свищов, а това определя решението в тази насока и на Златан Груев. Според М. Стоянов, Хрулев започва да учи в свищовското училище през 1842 г., а от 1846 г. вече започва и да учителства в същия град. /7/

* * *

Известно е, че основаното през 1831 г. свищовско училище, наречено „Св. Петър и Павел“, е класно и има своите два отдела: единият е т.н. нисше училище, където се преподава по Бел-ланкастерската „метода“ - използват се най-вече таблиците на Неофит Рилски, отпечатани в Букурещ. Там учителстват последователи и колеги на Христки Павлович: даскал Николчо, даскал Пени от Лясковец, по-късно даскал Иван Стоянов от с. Мерданя, Търновско. В другия отдел – в Главното училище преподава самият Христки